

BOEBS COLUMN

Schaken in

Santiago de Compostella

April 2020

Door Boeb Jacobs

Je gaat er natuurlijk niet heen om te schaken. Dat het er toch van kwam was toeval. Op de televisie vertelde de schrijver Cees Noteboom over zijn boek *Omweg naar Santiago*. De schrijver vertelde ongeveer zo: 'We waren die dag al vroeg vertrokken, en het was warm op de Meseta, de centrale Spaanse Hoogvlakte. We waren moe en hadden dorst. In de verte zagen we een dorp. We reden er heen. Maar bij aankomst was alles gesloten. De bewoners hielden siësta. Aan het einde van het plein was een kerk. We gingen ernaar toe en klopten op de met reliëfpanelen versierde eikenhouten deur. Er klonken slepende voetstappen op een stenen vloer. Een monnik deed open en gaf ons te drinken. Later kregen we ook nog een rondgang door de kerk.'

Toen Tineke thuishkwam vertelde ik over het programma van Cees Noteboom. Het sprak haar aan. De beslissing was snel genomen: onze eerstvolgende vakantiereis zou naar Santiago de Compostella gaan. Onderweg wilden we het dorp van Noteboom bezoeken, om de monnik te ontmoeten. Het plan was om met de auto zo veel mogelijk de camino, de met Jakobusschelpen gemarkeerde weg naar Santiago, te volgen en te overnachten op natuurcampings in onze comfortabele slaaptent. Zelf had ik liever in de speciaal voor pelgrims bestemde herbergen overnacht. Ik wilde hun

beweegredenen te weten komen, hun verhalen horen. Maar voor dat plan was geen meerderheid te krijgen.

Overigens kwamen de verhalen toch wel. 'Wat kost het bij jou', deze vraag had ze al enkele keren moeten beantwoorden. Ze reisde met een soort bestelauto door Frankrijk, waar ze ook in sliep, en was op weg naar familieleden. Op een camping waar verder niemand stond kwam ze aanlopen: een kunstenares uit het Belgische Leuven

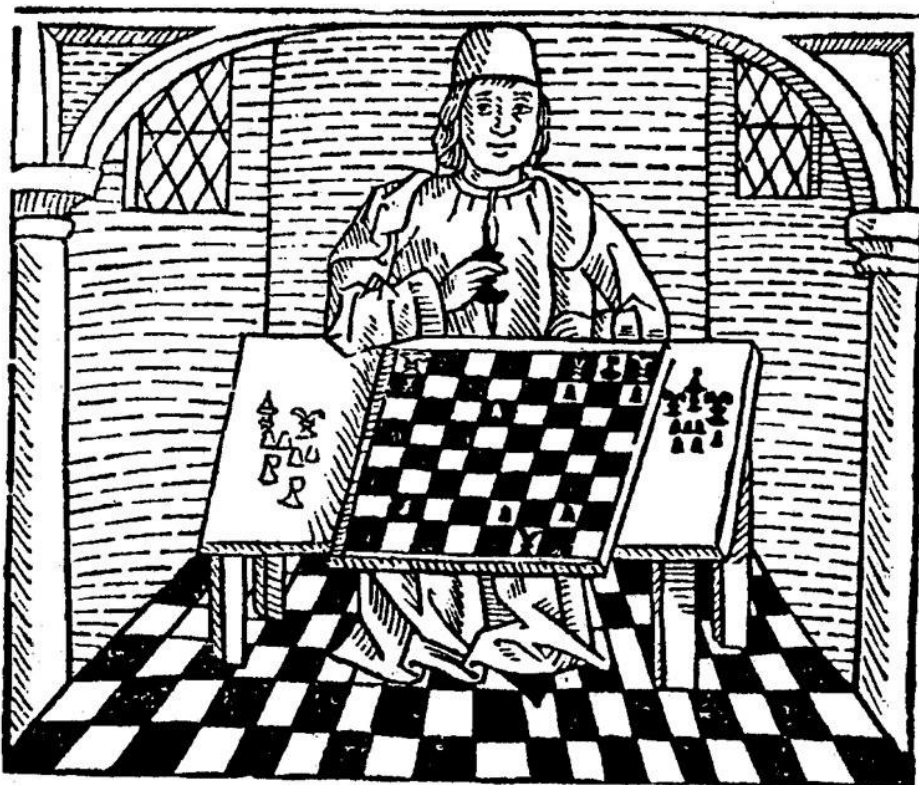
Het regende die avond in het Centraal Massief in Frankrijk. In onze voortent hebben we onder het genot van enkele flesjes uit de streek afkomstige wijn de wereldproblemen door genomen. 'In mijn land is politiek de rechterhand van de anarchie', zei ze bij het emotionele afscheid. Toen we in de grotten van Roquefort gingen kijken hoe ze daar de wereldberoemde groene kaas maakten, sprak hij mij aan: een Nederlander op vakantie in Frankrijk. 'Waar ga jij heen', vroeg hij. 'Naar Spanje', antwoordde ik. 'Daar wil ik nog niet begraven liggen', zei hij. 'Dat is ook niet de bedoeling', reageerde ik. 'Maar hoe vind je het in Frankrijk dan', vroeg ik. 'Verschrikkelijk', zei hij, 'maar mijn vrouw vindt het zo leuk!'

In het Spaanse stadje Santo Domingo de Calzada -hoe romantisch wilt u het hebben- hoorden we het mooie, maar droevige verhaal van een onbeantwoorde liefde. Het verhaal dateert uit de veertiende eeuw toen een Duits echtpaar met hun 18-jarige zoon een pelgrimstocht naar Santiago maakten. Tijdens de overnachting in Santo Domingo de Calzada probeerde een meisje de jongen te verleiden. Maar

de jongen ging daar niet op in. Het meisje beschuldigde de jongen toen van diefstal. Hij werd veroordeeld en opgehangen. De bedroefde ouders vervolgden hun weg. Op de terugweg zagen ze dat hun zoon levend aan de galg hing. Ze gingen naar de rechter die op dat moment net aan tafel zat: 'De jongen is net zo levend als dezen gebraden kip', zei hij. Het vervolg laat zich raden. De kip kwam tot leven en de rechter gaf de jongen aan zijn ouders terug.

Na een avontuurlijke reis over 3000 kilometer kwamen we na 15 dagen aan op de camping in Santiago. Wars van religieuze gevoelens begon ik toch in wonderen te geloven toen ik zag dat voor de tent naast ons een schaakspel stond opgesteld. De alleenreizende schaakspeler vertelde dat het zijn manier was om contact met mensen te maken.

Voor een pelgrim is een bezoek aan de St. Jakobuskathedraal het einde en het hoogtepunt van de reis. De dienst in de monsterachtige, maar indrukwekkende kathedraal is een toeristische attractie. Beroemd is de scene waarin acht stoere monniken, onder groot enthousiasme van de kerkgangers, een reusachtig wierrookvat tientallen meters hoog door de kerk slingeren. Na afloop van de dienst lopen we met de gelovigen mee naar de tombe waarin volgens de legende de beenderen van apostel Jacobus liggen. Nog onder de indruk van de kerkdienst leggen mannen hun hand op het praalgraf. Vrouwen kussen de gitzwarte doods-kist. Een hoge geestelijke houdt toezicht. De man moet het ongeloof op mijn gezicht hebben gezien. Anders is het niet te verklaren dat hij mij als enige van de duizenden kerkgangers een troostende (?) hand gaf.

Afbeelding uit het befaamde schaakboek van naamgenoot Jacobus de Cessolis